

Osavuosisikatsaus

Tammi-huhtikuu 2020

Sairaanhoitopiirin johtajan katsaus

Vuodelle 2020 asetetut talouden sopeuttamistoimet vaikuttivat tarkastelukauden menoja vähentäen tavoitteen mukaisesti. Koronavirusepidemian aiheuttamien poikkeuksellisten valmius- ja varautumistoimien vuoksi kuitenkin kauden loppua kohti jouduttiin voimakkaasti supistamaan kiireetöntä toimintaa. Tehohoitokapasiteettia kaksinkertaistettiin laajojen koulutustoimien ja teknisten valmistautumisten muodossa ottamaan vastaan odotettu hoidon tarpeen nousu. Koronavalmistautuminen sisälsi erittäin laajoja toiminnan muutoksia suojautumisen, testauksen ja potilaiden ohjauksen osalta.

Tämä heijastui huomattavana tulojen vähenemisenä. Hyvästä menojen hallinnasta huolimatta kauden tulos muodostui vahvasti alijäämäiseksi.

Ensimmäisen epidemia-aallon vaikutukset alkoivat laskea valtakunnallisten rajoitusten kautta huhtikuun loppua kohti mennessä, ja kiireetöntä hoitoa on jälleen pystytty toteuttamaan. Arvioiden mukaan on edelleen odotettavissa toinen tartunta-aalto, joten valmiutta ei ole tässä vaiheessa purettu.

Koko vuoden tasolla väliaikaisesta tilanteen rauhoittumisesta huolimatta ennustamme toisen epidemiovaiheen aiheuttavan voimakkaan talouden alijäämäsyyden jatkumisen vuositasolla noin 45 miljoonan euron suuruisena. Tilanne on valtakunnallisesti kaikissa sairaanhoitopiireissä samankaltainen. Valtioneuvosto on tiedottanut valmistelewansa suoran valtiontuen järjestämistä sairaanhoitopiireille, mutta tarkempia yksityiskohtia tästä ei ole vielä tiedossa.

Myönteisenä ilmiönä on saatu aikaan edistystä digitalisaation hyödyntämisessä mm. etävastaanoitoissa sekä hallinto- ja päätöksentekomenettelyissä.

Koronavirusepidemian aiheuttamat toimet ovat olleet henkilökuntaa kuormittavia. Tehtävistä on kuitenkin selvitty yhteistyössä potilaiden ja väestön parhaaksi, mistä haluan lämpimästi kiittää.

Risto Miettunen

Tammi-huhtikuu 2020 lyhyesti

- Toiminnan volyymiluvut ovat vähentyneet viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ja erityisen voimakkaasti maaliskuuhuhtikuussa tartuntatautiepidemian takia.
- Lähetteet ovat vähentyneet 15 % ja hoitajaksot 13 %.
- Käynneissä vähennys on vain 5 %, koska osa käynneistä voitiin toteuttaa etänä.
- Toimintatuotot ovat vähentyneet viime vuodesta 4,8 %.
- Toimintakulut ovat vähentyneet 0,8 %.
- Ennustettu alijäämä on huhtikuun toteuman ja arvioitujen epidemiavaikutusten jälkeen 45,7 M€.

Tuloslaskelma tammi-huhtikuu

1 000 €	Toteuma 2020	Toteuma 2019	Muutos-% 20/19	Tot.-% TA
Toimintatuotot	149 514	157 007	-4,8	31,1
Myyntituotot	141 722	148 549	-4,6	31,6
Maksutuotot	4 832	5 654	-14,5	28,4
Tuet ja avustukset	2 241	1 780	25,9	21,9
Muut toimintatuotot	719	1 024	-29,8	15,0
Valmistus omaan käyttöön	581	521	11,5	37,4
Toimintakulut	-145 945	-147 079	-0,8	33,1
Henkilöstökulut	-75 477	-77 405	-2,5	32,8
Palvelujen ostot	-38 290	-38 855	-1,5	32,4
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-28 567	-27 908	2,4	35,3
Avustukset	0	0	0,0	
Muut toimintakulut	-3 611	-2 911	24,0	29,2
TOIMINTAKATE	4 149	10 448	-60,3	10,3
Rahoitustuotot ja -kulut	-547	-474	15,4	37,3
Korkotuotot	25	131	-80,9	43,1
Muut rahoitustuotot	13	76	-82,9	0,7
Korkokulut	-583	-666	-12,5	16,7
Muut rahoituskulut	-2	-15	-86,7	8,3
UUSIKATE	3 603	9 974	-63,9	9,2
Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikut.menoista	-8 892	-8 584	3,6	32,1
Satunnaiset erät	136	0		
Satunnaiset tuotot	136	0		
Satunnaiset kulut	0	0		
TILIKAUDEN TULOS	-5 154	1 390	-470,8	***
Poistoeron lisäys (-) tai vähenn.(+)	18	18		
Varausten lisäys (-) tai vähenn.(+)	0	0		
Rahastojen lisäys (-) tai vähenn.(+)	0	0		
TILIKAUDEN YLI- (ALIJÄÄMÄ)	-5 136	1 409	-464,5	***

Potilas- ja asiakaslähtöisyys

Hoitoon pääsy Mittari	Tammi-huhtikuu		Muutos		TA	Tot.
	2019	2020	määrä	%	2020	%
NPS-luku		78,3	78,3		80	97,9
Tavoiteajassa tot.käynnit (%)	70,8	68,1	-2,7	-3,8		
Toteutuneen toimenpiteen mediaani		29,0	29,0			

KYSin toimintaa ohjaavat arvot ovat asiakas- ja potilaslähtöisyys, hyvä kohtelu, henkilöstön ammattitaito ja työhyvinvointi. Tavoitteena on edistää asiakasosallisuutta, jolloin asiakkaat ovat mukana toiminnan suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa ammattilaisten rinnalla.

Asiakkuustoimintasuunnitelma on laadittu vuosille 2020 - 2022 ja siinä kuvataan asiakaslähtöisen toiminnan osa-alueet, asiakaslupaukset ja kehittämisen painopisteet, jotka ovat valikoituneet saadun asiakaspalautteen perusteella. KYSissä haluamme huomioida, kuulla ja ymmärtää asiakkaitamme. Se auttaa meitä parantamaan sairaalan toimintoja asiakkaiden toivomaan suuntaan. Jokainen kohtaaminen on meille tärkeä. Asiakaslupaus voidaan lunastaa vain toimimalla yhdessä.

Asiakaslähtöisyys edellyttää asiakkaan yksilöllisen palvelutarpeen tunnistamista, siihen vastaamista, hyvää palvelukokemusta, turvallisuuden tunnetta ja korkeaa hoidon laatua.

Asiakaslähtöisen toiminnan osa-alueita ovat: hyvä hoito ja kohtelu, vuorovaikutus ja yhteydenpito, osallisuus ja vaikuttaminen sekä toimiva sairaalaympäristö. Jokaiselle osa-alueelle on annettu asiakaslupaus ja kehittämisen painopiste, jota seurataan vuosittain. Sen avulla varmistetaan asiakaslähtöisen toiminnan suunnitelmallinen kehittäminen ja arvioiminen.

Pandemiatilanteen seurauksena KYSissä otettiin erityisesti kehittämisen kohteeksi digitaaliset etävastaanottokäynnit. Etävastaanottokäynneillä potilas ja ammattilainen kohtaavat videovälitteisesti ja ne soveltuvat voiminn seurantaan, kontrollikäynneille ja tilanteisiin, missä ei tarvita fyysistä tutkimista.

Alkuvuonna vastaanottokäyntejä oli muutamia kymmeniä kuukaudessa ja huhtikuussa noin 1 400 laskutettua käyntiä. Toiminnan tueksi potilaille on kehitetty etävastaanoton verkkosivu, potilasohjeet ja tekninen chat-tuki (Istekki) ja ammattilaiselle hallinnollinen ohje, työohjeet, tekniset ohjeet ja video-ohjeet.

Kevään aikana potilastyytyväisyyskysely mobiilioptimoitiin ja luotiin sähköiset vastauslinkit sekä QR-koodit. Jallisilla palautepäätteillä ei voi antaa palautetta pandemiatilanteessa, mutta edellä mainituilla tavoilla se on mahdollista. Vuodeosastoilla palautetta voi antaa edelleen palautetabletilla ja hygieniaohjeita käyttöön on tarkennettu.

Mobiilioptimoinnin myötä potilastyytyväisyyskyselyn vastauslinkki voidaan lähettää asiakkaalle tekstiviestillä tai sähköpostilla, tällöin asiakas voi vastata tyytyväisyyskyselyyn älypuhelimella tai tietokoneella. Toimintojen käyttöönotto vaatii järjestelmän, joka automaattisesti lähettää käynnin jälkeen tekstiviestin tai sähköpostin sähköisen asioinnin luvan antaneelle asiakkaalle.

Asiaa kehitetään edelleen.

Palvelujen toimivuus

Prosessien suorituskyky Mittari	Tammi-huhtikuu		Muutos		TA	Tot.
	2019	2020	määrä	%	2020	%
Hoitajaksot	14 742	12 896	-1 846	-12,5	43 850	29,4
Avohoidon käynnit	178 967	170 168	-8 799	-4,9	520 249	32,7
Hoitaisuusluokkien 4 ja 5 %-osuus kaikista hpv:istä	19,1	28,3	9,2	48,2		
Toimenpiteet	8 746	7 609	-1 137	-13,0	46 786	16,3
Hoidetut henkilöt	58 564	55 720	-2 844	-4,9	91 200	61,1
Kaatumiset ja putoamiset/ 1 000 hp	5,3	4,8	-0,5	-9,1	5,0	96,4
Tarkistuslistan käytön osuus toimenpiteissä	75,7	72,9	-2,8	-3,7		
Lähetteet	34 329	29 328	-5 001	-14,6	99 025	29,6

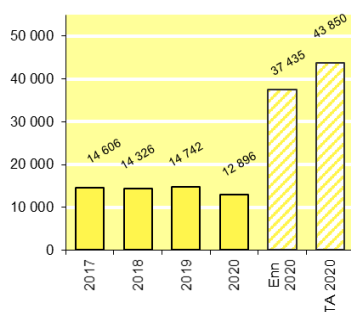
Maaliskuun 2020 alussa Suomessa alkaneen COVID-19 -pandemian vuoksi sairaanhoitopiirin toiminta on vähentynyt selvästi. Väheneminen on tapahtunut kaikissa ohessa raportoiduissa kohteissa nimenomaan maalishuhtikuun aikana. Tammi-helmikuun toimintaluvut olivat vuoden 2019 tasolla.

Maalis- ja huhtikuun aikana tapahtuneen vähenemisen taustalla on kiireettömän toiminnan vähentäminen COVID-riskiryhmiin kuuluvilta ja toisaalta viruspandemiaan vaaditun varautumisen ja henkilökunnan koulutustarpeen vuoksi. Toisaalta myös osa potilaista on itse perunut erityisesti polikliinisiä vastaanottoaikoja, vaikka perumista ei olisi pidetty aiheellisena erikoissairanhoidon arvioissa.

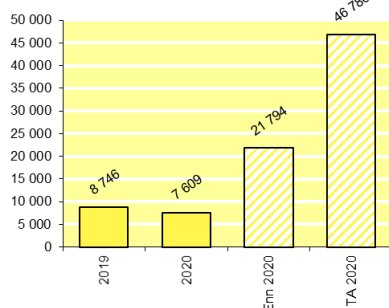
Vastaanottokäynnit ovat vähentyneet myös perusterveydenhuollossa, josta on seurannut myös erikoissairanhoidon lähetemäärien voimakas väheneminen.

COVID-19 -pandemian ensimmäisen aallon rauhoituttua kiireetöntä toimenpide- ja vastaanottoa alettiin lisätä huhtikuun loppupuolelta alkaen. Toukokuun alkupuolella päästäänkin jo lähes normaaleihin toimintalukuihin.

Hoitajaksot

Toimenpiteet

Taloudellisuus ja tehokkuus

Talouden tasapaino	Tammi-huhtikuu		Muutos		TA	Tot.
Mittari (1000 €)	2019	2020	määrä	%	2020	%
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 409	-5 136	-6 545	-464,5	11 328	-45,3
Tulot yhteensä ilman kauttalaskutusta	157 754	145 084	-12 670	-8,0	464 731	31,2
Ulkokuntamyynni ilman kauttalask.	24 396	23 676	-720	-3,0	77 908	30,4
Menot yhteensä ilman kauttalaskutusta	-156 345	-149 952	6 393	-4,1	453 403	-33,1

Koronaepidemia on aiheuttanut sairaanhoitopiiriin tuloihin merkittävän laskun. Sekä jäsenkunta (-5,5 M€) että ulkokuntamyynni (-0,7 M€) on laskenut vuodesta 2019. Menot on saatu pidettyä tammi-huhtikuussa kurissa ja ne olivat 1,1 M€ alemmalla tasolla kuin vuonna 2019. Alijäämää syntyi tulojen menetyksen takia tammi-huhtikuussa 5,1 M€.

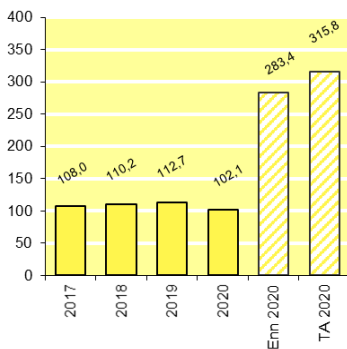
Huhtikuun ennusteen mukaan jäsenkuntamyynni jäisi 33 M€ ja ulkokuntamyynni 7,7 M€ alle budjetoidun summan.

Huhtikuun ennusteen mukaan toimintamenot ylittyisivät 11 M€.

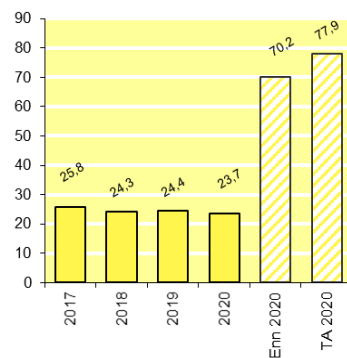
Kokonaisuutena alijäämää syntyy ennusteen mukaan 45,7 M€.

Huhtikuun ennuste on laadittu ns. toisen aallon periaatteelle eli kesän jälkeen tulisi toinen korona-aalto, jolloin elekttiivisen toiminnan kapasiteetista olisi käytössä 80 % ja syys-joulukuussa 60 %. Voimassa olevien alijäämän kattamisäännösten aikataulussa (2020) ennustettua alijäämää ei pystytä kattamaan.

Sitova hoitopalvelujen jäsenkuntamyynni (M€)

Hoitopalvelujen ulkokuntamyynni (M€)

Henkilöstövoimavarojen hallinta ja osaaminen

Motivaatio ja osaaminen	Tammi-huhtikuu		Muutos		TA	Tot.
Mittari	2019	2020	määrä	%	2020	%
Nettotyöpanos	3 332,9	3 237,8	-95,1	-2,9	2 962,0	109,3
Henkilöstö keskimäärin	4 277,8	4 170,8	-107,0	-2,5	4 057,9	102,8
Sairauspoissaolopäiviä keskimäärin / henkilö		17,1	17,1		14,0	122,1
Terveysprosentti	95,1	95,3	0,2	0,2	96,0	99,3

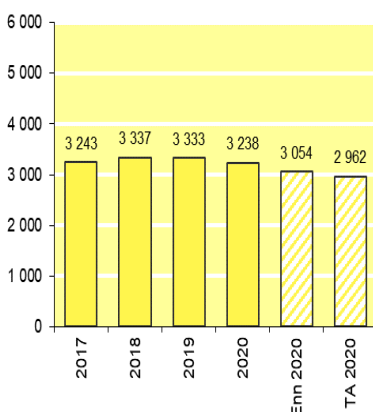
Nettotyöpanoksessa on alitusta vuoden 2019 vastaavaan aikaan verrattuna 95,1 nettotyöpanosta (-2,9 %).

Sairauspoissaoloja on 16,3 nettotyöpanosta vähemmän kuin vuonna 2019 vastaavana aikana (-7,6 %). Vuosilomia on pidetty 13,7 nettotyöpanosta enemmän kuin viime vuonna vastaavana aikana (+5,1 %)

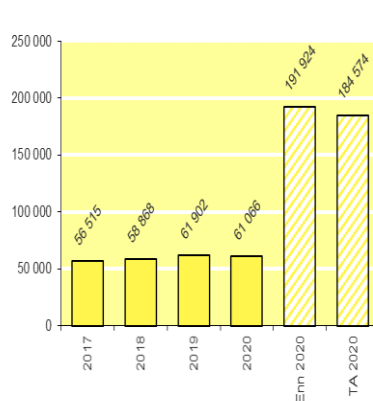
Nettotyöpanoksen aleneminen näkyy myös palkkamenossa, mitkä ovat 0,8 M€ pienemmät (-1,4 %) kuin vuonna 2019 vastaavana aikana.

Alkuvuoden henkilöstötunnusluvusta näkyy selkeästi henkilöstömenojen sopeuttaminen, mistä sovittiin vuoden 2019 loppupuolella päättyneissä yhteistoimintaneuvotteluissa.

Nettotyöpanos

Palkkamenot (1 000 €)

Palvelukeskusten tunnuslukuja tammi-huhtikuu 2020

	TASEYKSIKÖT			OPERATIIVINEN KESKUS			LÄÄKINNÄLLISTEN PALVELUJEN KESKUS		
	Tammi- huhtikuu 2020	TA2020	Tot. %	Tammi- huhtikuu 2020	TA2020	Tot. %	Tammi- huhtikuu 2020	TA2020	Tot. %
Potilas-/ asiakaslähtöisyys									
Tavoiteajassa tot. käynnit (%)	72,4	85	85,2	69,6	97,5	71,4	61,2	80	76,6
Palvelujen toimivuus									
Hoitojaksot	4 163	14 050	29,6	3 613	12 432	29,1	2 196	7 942	27,7
Toimenpiteet	3 955	20 325	19,5	2 698	16 575	16,3	351	8 816	4,0
Avohoidon käynnit	27 359	85 064	32,2	38 746	127 987	30,3	58 667	159 661	36,7
Taloudellisuus ja tehokkuus (1 000 €)									
Kok.tulot ilman kauttalaskutusta	68 746	216 167	31,8	44 177	144 036	30,7	52 612	162 755	32,3
Kok.menot ilman kauttalaskutusta	70 454	213 994	32,9	45 547	141 927	32,1	54 211	159 428	34,0
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja osaaminen									
Nettotyöpanos	745,7	656,3	113,6	679,3	598,1	113,6	617,4	560,6	110,1
	MIELENTERVEYS JA HYVINVOINTI			AKUUTTI			HOITOTYÖN PALVELUKESKUS		
	Tammi- huhtikuu 2020	TA2020	Tot. %	Tammi- huhtikuu 2020	TA2020	Tot. %	Tammi- huhtikuu 2020	TA2020	Tot. %
Potilas-/ asiakaslähtöisyys									
Tavoiteajassa tot. käynnit (%)	67,3	90	74,8	..					
Palvelujen toimivuus									
Hoitojaksot	576	1 826	31,5	2 348	7 600	30,9			
Toimenpiteet	359	1 070	33,6	246	0				
Avohoidon käynnit	32 677	105 037	31,1	12 719	42 500	29,9			
Taloudellisuus ja tehokkuus (1 000 €)									
Kok.tulot ilman kauttalaskutusta	12 875	37 429	34,4	17 642	57 581	30,6	15 306	48 344	31,7
Kok.menot ilman kauttalaskutusta	11 984	35 227	34,0	18 615	56 734	32,8	15 075	48 262	31,2
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja osaaminen									
Nettotyöpanos	338,6	344,7	98,2	319,5	309,3	103,3	351,6	341,6	102,9